

HUKSENORTNET

OHCEJOGA GIELDA

HÁMUS

SISDOALLU

1 § OPPALAČČAT	4
1.1 § Huksenortnega doaibma ja ulbmil	4
1.2 § Huksenbearráigeahččoeiseváldi	4
1.3 § Huksenvuogi rávvagat	4
1.4 § Guovlluid sierramearrádusat ja sirdásannjuolggadusat	5
1.5 § Huksenprošeavtta ja doaibmabiju ovdacealkámušat	5
1.6 § Muhtun meroštallamat heiveheamis ja oanádusat	5
2 § HUKSEN SAJÁDATLÁVVAGUOVLLU OLGGOBEALLÁI	7
2.1 § Gáibádusat huksensadjái	7
2.2 § Huksema mearri	7
2.3 § Buhtes sirdašumi huksensaji guoski mearrádusat	8
2.4 § Huksema mearri buhtes sirdašumi huksensajis	8
3 § HUKSEN GÁDDEGUOVLLUIN	8
3.1 § Dábálaš gáibádusat huksemii gáddeguovllus ja gáddeavádagas	8
3.2 § Gáibádusat huksensadjái gáddeguovllus ja gáddeavádagas	9
3.3 § Huksema mearri bissovaš ássamii oaivvilduvvon ássanhuksensajis gáddeguovllus ja gáddeavádagas	9
3.4 § Huksema mearri eará huksensajiin gáddeguovllus ja gáddeavádagas	9
3.5 § Lobi gáibideaddji viessoollisvuođa allodatdási gáddeguovlluin ja eará vuollegis guovlluin	10
3.6 § Uhcimus mátkegaskkat čáhcerájis ja luonddubirrasa seailluheapmi	10
4 § VIESOOLLISVUOĐA HUKSEN	11
4.6 § Lávas mearriduvvon huksenviidodaga rájá badjelmanan	14
4.7 § Energijagáivvuid ja eanaliggenbiirre huksen	14
4.8 § Muohta- ja jiekŋahuksen	15
4.9 § Ealliidsujiid ja -gárdiid sajušteapmi	15
5 § VIESOOLLISVUOĐA ČUJUHUSMERKEN SIHKE MÁINNUSTAN- JA TEKNIHKALAŠ RUSTTEGAT	16
5.1 § Viessosaji ja viessoollisvuođa čujuhusmerken	16
5.2 § Máinnustan- ja tehnikkalaš rusttegat	17
6 § HUKSEMA LOBIVULOŠVUOHTA	18
6.1 § Lobivulošvuođas friddjejuvnon huksenprošeavttat ja daidda guoski mearrádusat	19
6.2 § Áiddit ja doarjjamuvrrat ja gilvimat	23
6.3 § Beaivváššleađgavuogádagat	23
6.4 § Teknikkalaš rusttegat	24
6.5 § Bázaš čáhcevuogádagat	24
6.6 § Kájat ja bárroboadut	24
6.7 § Gilvvavisttit ja šaddotunnelat	25
6.8 § Sillot, muhkerájut ja vurkentánkkat	25
6.9 § Rusttegat, maid sáhtta sirdašit	25

6.10 § Balkonga- ja terássalásat	26
6.11 § Dollasajit ja suovvabohccit	26
6.12 § Divvun- ja rievddanbarggut ja julggabeali nuppástuhttimat	26
7 § Huksen sierraguovlluide	26
7.1 § Huksen bodnečáhceguovllus	26
7.2 § Billašuvvan eanavuodđu	27
7.3 § Eará vahátlaš ovttagat eanavuodus.....	27
7.4 § Rávdnjelinnjât, elejohtasat sihke almmolaš čáhcejođas- ja duolvačáhcebohccelinnjât.....	28
8 § ŠILJU HUKSEN.....	29
8.1 § Viesu allodatdási, šiljobirrása plánen ja huksen.....	29
8.2 § Johtolatordneeamit ja fievrolavttat	29
8.3 § Gádjungeainnut.....	29
8.4 § Bázahusfuolahus	30
8.5 § Tontte muohttagat	30
8.6 § Stulčečázit ja vuoduid goikadančázit.....	30
9 § VIESU DAHJE DAN OASI BURGİN	31
9.1 § Čielggadangáibádusat	31
9.2 § Burgin	32
10 § ALMMOLAŠ GUOVLLUT, PÁRKAT, EARÁ VIRKKOSMAHTTINGUOVLLUT, TOARGGAT SIHKE SULLASAŠ JOHTOLATGUOVLLUT	32
11 § ORDNEDEAMIT HUKSENBARGGU ÁIGGE	32
11.1 § Doaimbajut huksensajis huksenbarggu áigge sihke bargoguovllu bázahusfuolahus.....	32
11.2 § Huksenprošeavtta birra dieđiheapmi	33
12 § Huksenortnega fápmuiboahtin.....	33

1 § OPPALAČČAT

1.1 § Huksenortnega doaibma ja ulbmil

Huksenlága ja huksenásahusa sihke eará guovlluid geavaheami ja huksema guoski njuolggadusaid ja mearrádusaid lassin gielddas galgá čuovvut dán huksenortnega mearrádusaid, jos riektováikkuheaddji oppalašlávás, sajádatlávás dahje Suoma huksenmearrádusčoakkáldagas ii leat áššis nuppeláhkai mearriduvvon.

Eará heivehanláhkai mearrádusat, mat stivrejit gielddaid huksema, sáhttet leat lassin ovdamearkka dihte:

- birasgáhttenmearrádusat
- birasgáhttenláhka
- dearvasvuodásuodjalanmearrádusat
- gáhtta- ja ortnegisdoallanmearrádusat
- láhka johtolatvuogádaga ja eatnangeainnuid birra
- bázahusfuolahusmearrádusat
- láhka muhtun kránnjágaskavuodaid birra
- kulturbirrasa guoskevaš lágat (ee. láhka huksenárbbi suodjaleamis, girkoláhka, láhka ortodoksalaš girkus ja dološmuitoláhka.)

1.2 § Huksenbearráigeahččoeiseváldi

Ohcejoga gieldda huksenbearráigeahččoeiseváldin doaibmá hálddahusnjuolggadusas mearriduvvon lávdegoddi dahje dan juogus, man vuolde doaibmá huksenbearráigeahču bargoveahka. Mearridan- ja doaibmaválddi sirdima birra lea mearriduvvon hálddahusnjuolggadusas.

Huksenbearráigeahču eiseváldedoaimmaid máksovuodustusain mearriduvvo huksenbearráigeahču dávssas.

1.3 § Huksenvuogi rávvagat

Huksema stivrema várás gieldda sáhtttá addit guovlluguovdasaš dahje oppa gieldda guoski huksenvuogi rávvagiid. Rávvagat galget ovddidit guovllu mihtilmasvuodaide ja báikkálaš sierradiliide heivvolaš ja suvdilis huksema.

Ovddit huksenortnega vuodul dohkkehuvvon huksenvuogi mearrádusat leat fámus dán huksenortnega mielddásaš huksenvuohkerávan.

1.4 § Guovlluid sierramearrádusat ja sirdásannjuolggadusat

Dain oppalašlávvguovlluin, gos oppalašlávva lea nannejuvvon ovdal 1.1.2025 ja lávas mearriduvvo čuvvojuvvot huksenortnega mearrádusat, ovdamearkka dihte viesu mátkegaska čáhcerájis, čuvvojuvvu láva fápmuiboahthinbottu huksenortnet.

1.5 § Huksenprošeavtta ja doaibmabiju ovdacealkámušat

Go huksenprošeakta dahje doaibmabidju sajáiduvvá mávssolaš birrasii, suodjaluvvon báikái, suodjalanguvlui dahje eará vástideaddji guvlui, berre prošeavtta álggaheaddji ovdal doaibmabidjui álgima čielggadit iešguđet oassebeliid cealkámušdárbbuid ja doaibmabiju vejolaš ráddjejeaddji dahkkiid. Dákkár oassebealit sáhttet leat ee. guovlluguovdasaš vástomusea, birasgáhtteneiseváldi, lohpe- ja bearráigeahččodoaimmahat dahje eallinfápmoguovddáš.

Lassin galgá čielggadit huksenbáikkis ja dan lahkosis leahkki eatnanvuloš johtasiid, kábeliid ja eará fierpmádatráhkadusaid ovdalgo álggaha doaibmabiju.

1.6 § Muhtun meroštallamat heiveheamis ja oanádusat

Huksenláhka 2 § Meroštallamat

4) *viessoollisvuodain* viesu dahje huksehusa, mii sáhtta čuohcat birastahtti guovlluid geavaheapmái ja man ollašuhthimis galgá váldit vuhtii dehálaš teknihkalaš gáibádusaid, sihke guovllu mii huksejuvvu sierra doaimma várás ja mii čuohcá dan birastahtti guovlluid geavaheapmái;

5) *viesuin* sierra, giddes saji, mii lea oaivvilduvvon báikki ala bissovaččat ja mas lea iežas boadáhát ja mii sisttisdoallá gokčojuvvon ja seinniid earuhan saji

RakL HE Gáhtus lea huksehus, man oktiirehkenaston seaidneviidodagain lea rabas uhcimustá 30 %.

RakL Huksenláhka

MRA Eanageavahan- ja huksenásahus

AKL Guovlluideavahanláhka

Almmolaš olgoguovlluin oaivvilduvvo sadji, mii lea sajádatlávas meroštallon (rabas)gáhtta-, toarga-, párka-, virkkosmahttin- dahje johtolatguovlun dahje mii lea sajádatlávvaguovllu olggobealde ovddabealde máinnašuvvon anus.

Huksehussan lohkkovuvvojit ráhkadusa dáfus geahppa ja sirdingelbbolaš visttit, main ii leat liekkasisoleren, nugomat smávva vuollet 10 m² ja vuollet 4 m alla olgovisttážit, šaddovisttážit, duhkorasstobut, bázahussuojit sihke rusttegit nugomat transformáhtorrusttegit čoahkkebáikkiin ja vástideaddji servodatteknihealaš rusttegit. Huksehus ii geavat huksenvuoigatvuođa.

Sávdneviesuin oaivvilduvvo viessu, man lanjadatviidodagas badjel bealli leat sávdnái laktáseaddji sajit. Viesus sáhtta leat dollasadjii, muhto ii málestanvejolašvuohta.

Gáddeavádat oaivvilda dakkár gátti oasi, masa sajáiduvvi huksemis leat njulges váikkuhusat čázádahkii sihke gáddelundui ja duovdagii. Gáddeavádaga govddadahkii váikkuhit guovllu duovdda, eanadat oktan hámiin ja eará luondudiliit. Geavatlaččat gáddeavádaga govddadahkan lea dábálaččat árvvoštallon sullii 100 mehtera gáddelinnjás.

Gáddeguovlu lea gáddeavádaga govddit gáddeoassi. Gáddeguovllu govddat molsašuddá čázádaga ja eanadatdiliid mielde. Gáddeguovlu ollá čáhcerájis siseatnama guvlui nu guhkás go ássamis ja huksemis lea váikkuhus čázádahkii. Gáddeguovllu govddat lea dájvja árvvoštallon sullii 200 mehterin gáddelinnjás, muhto eanadaga ja eará diliid mielde dat sáhtta leat govddadutge.

Čáhcerádjii lea gaskačáhceallodaga mieldásaš čáhcerádjii.

HW1/100 lea dulvi, mii lea gaskamearálaččat oktii 100 jagis.

Guoddinčáhci (uhcánaš bázahusčázit) lea viesu dálloallo- ja basadanatnui geavahuvvon čáhci, go viesus leat čázi geavaheami dáfus ovttagárdanis rusttegit ja dálloalločáhci guddovuvvo dahje jođihuvvo dasa buhtastahhton gaskaboddosaš čáhcejohtasiin ja dan láhkai hápmašuvvi bázahusčáziid mearri lea uhcci. Bázahusčáhcemeari ii dábálaččat sáhte atnit uhccin, jos viesus lea čáhcelieggadat deaddagiin dahje eará vástideaddji čáhcejohtasii fásta laktojuvvon dálloalločázi liggenvuogádat, riššu, čáhcehivssat dahje deattačázi geavaheaddji šleađgarusttet, nugomat bassaladdanmášen, lihttebassanmášen dahje eará dien sullasaš rusttet.

Hulečáhci ja vuoduid goikadančáhci lea arve- ja suddančáhci, mii stivrejuvvo eret eanagierragis, viesu gáhtus, čiegusrávarokkiin dahje eará seammassullasaš bajožiin, mat luitet funet čázi čađa (omd. asfálta).

Čáhceloktananallodat lea allodatdássi, man rádjai duolvačáhcebohcci čáhcegiera sáhtta bottožii loktanit.

Čáhcefuolahuslágádus lea lágádus, mii fuolaha servodaga čáhcefuolahusas čáhcefuolahuslága mielde.

Čáhcefuolahuslágádusa doaibmaguovlu lea guovlu, gos čáhcefuolahuslágádus fuolaha čáhcefuolahusas čáhcefuolahuslága mielde ja man giddodaga galgá laktit čáhcefuolahuslágádusa dálloodalločáhce- dahje bázahusčáhcebohccifierpmádahkii.

Leapma lea latnjii gullelaš rabas sadji, mii lea allelabbos go láhtti ja man vuollái dábálaččat báhcá sadji. Leapma ii deavdde lanja dovdomearkkaid.

2 § HUKSEN SAJÁDATLÁVVAGUOVLLU OLGGOBEALLÁI

2.1 § Gáibádusat huksensadjái

Huksensadji galgá leat sajádaga, hámi, eanadaga ja eanavuodu beales heivvolaš sihke viidodaga beales huksemii doarvái stuoris. Huksenbáikkis ii oaččo leat dulvi, njirrama dahje eananfierramavárra.

Ođđa huksensaji viidodat sajádatlávvguovlluid olggobealde ja oppalašlávvguovlluin, gos ii leat huksensaji sturrodahkii guoski mearrádus, galgá leat uhcimustá 2000 m².

Huksensaji viidodaga uhcimugáibádus ii guoskka ođđasit huksema, divvun- ja nuppástuhtinhuksema iige uhcánaš lassehuksema, jos huksensadji bissu seammán ja huksenlobi mieđiheami eavttut leat muđui leahkimin.

Huksenlobis friddjejuvvon huksen ii hábme huksensaji. Huksensadji hápmašuvvá huksenlobi, spiehkastatlobi dahje riekteváikkuheadji láva vuodul.

2.2 § Huksema mearri

Huksensadjái lea lobálaš hukset eanemustá ovttá 2-vistti ja 2-gearddi viesu sihke váldovissui laktáseaddji dálloodallovisttiid. Geardeviidodat oažžu leat eanemustá 20 % huksensaji viidodagas, goit eanemustá 700 m².

Viesu váldogeavahanulbmila mieldásaš sajiid lea lobálaš sajáiduhttit eanagierraga vulobeallái dahje lovtta dássái, jos viessu allodatdásis ja julggabealis ektui heive huksensaji eanadathámiide sihke birrasii.

2.3 § Buhtes sirdašumi huksensaji guoski mearrádusat

Buhtes sirdašumi huksensaji viidodat sajádatlávaguovlluin ja oppalašlávaguovlluin, gos ii leat huksensaji sturrodahkii guoski mearrádus, galgá leat uhcimustá 10 000 m² (1 ha).

2.4 § Huksema mearri buhtes sirdašumi huksensajis

Buhtes sirdašumi huksensadjái lea lobálaš hukset eanemustá 2-gearddi viesu sihke váldovissui laktáseaddji dálloodallovisttiid. Geardeviidodat oažžu leat eanemustá 10 % huksensaji viidodagas, goit eanemustá 2 000 m².

Viesu váldogeavahanulbmila mieldásaš sajiid lea lobálaš sajáiduhttit eanagierraga vulobeallái dahje lovtta dássái, jos viessu allodatdásis ja julggabealis ektui heive huksensaji eanadathámiide sihke birrasii.

3 § HUKSEN GÁDDEGUOVLLUIN

Guovlluideavahanláhka 72 § Plánendárbu gáddeguovllus

Meara dahje čázádaga gáddeguvlui gullevaš gáddeavádahkii ii oaččo hukset viessoollisvuođa almmá sajádatláva dahje dakkár riekteváikkuheaddji oppalašláva, mas lea erenomážit mearriduvvon oppalašláva dahje dan oasi geavaheami birra huksenlobi miedžiheami ággan.

Mii 1 momeanttas mearriduvvo, guoská maid gáddeguovllu, mas huksema ja eará geavaheami plánen váldooasis gáddái doarjaleaddji luopmoássama ordnema várás lea dárbbášlaš huksema geažil, mii guovllus lea vuorddehahti.

3.1 § Dábálaš gáibádusat huksemii gáddeguovllus ja gáddeavádagas

Huksensajis ii oaččo leat dulvvi, njirrama dahje eananfierrama várra. Viessoollisvuohta galgá ivnniidis beales heivet duovdagii. Huksedettiin

gáddeavádahkii dahje gáddeguvlui galgá erenomáš fuopmášumi giddet viesuid allodatdássái, hápmái, olgomateriálaide ja ivnniide.

Huksemis galgá seailluhit huksensaji luonddudili. Huksensadji galgá heivet huksemii almmá ahte dárbbáša nu ollu hábmet eanagierraga.

Viesu mátkegaska čáhcerájis sihke viesu sajádat huksensajis galgá leat dakkár, ahte duovdaga luonddudilli seailu nu bures go vejolaš.

3.2 § Gáibádusat huksensadjái gáddeguovllus ja gáddeavádagas

Ođđa huksensaji viidodat gáddeguovlluin ja gáddeavádagain, gos ii leat oppalašlávás huksensaji sturrodahkii guoski mearrádus, galgá leat uhcimustá 2000 m².

Huksensaji viidodaga uhcimugáibádus ii guoskka ođđasit huksema, divvun- ja nuppástuhttinbarggu iige uhcánaš lassehuksema, jos huksensadji bissu seammán ja huksenlobi miediheami eavttut leat muđui leahkimin.

Buhtes sirdášumi huksensadji huksenortnega čuoggá 2.3 § mielde.

3.3 § Huksema mearri bissovaš ássamii oaivvilduvvon ássanhuksensajis gáddeguovllus ja gáddeavádagas

Bissovaš ássamii oaivvilduvvon huksensajis lea lobálaš hukset eanemustá ovttá 2-vistti ja 2-gearddi ássanviesu sihke váldovissui laktáseaddji dálloallovisttiid. Geardeviidodat oažžu leat eanemustá 20 % huksensaji viidodagas, goit eanemustá 700 m².

Viesu váldogeavahanulbmila mieldásaš sajiid lea lobálaš sajáiduhttit eanagierraga vulobeallái dahje lovtta dássái, jos viessu allodatdásis ja julggabealis ektui heive huksensaji eanadathámiide sihke birrasii.

3.4 § Huksema mearri eará huksensajiin gáddeguovllus ja gáddeavádagas

Eará gáddehuksensajiin lea lobálaš hukset eanemustá 2-gearddi viesu sihke váldovissui laktáseaddji dálloallovisttiid. Geardeviidodat oažžu leat eanemustá 10 % huksensaji viidodagas, goit eanemustá 500 m².

3.5 § Lobi gáibideaddji viessoollisvuodá allodatdási gáddeguovlluin ja eará vuollegis guovlluin

Dulvviide ráhkkanepmi huksemis, Ympäristöopas 2014

Vuolimus ávžžuhuvvon huksenallodat oaivvilda allodatdási, man vulobeallái ii galgga sajáiduhttit ráhkadusaid, mat njuoskkadettiin vaháguvvet. Dulveallodaga lassin galgá váldit vuhtii čázádaga mihtilmasvuodain ja viesu geavahanulbmilis boahtti lasseallodaga.

Jos vuolimus huksen- dahje dulveallodat ii leat meroštallon, vuolimus huksenallodaga meroštallamis dábálaččat lea gaskamearálaččat oktii 100 jagis deaivi dulvi allodat, masa lasihuvvo čázádaga mihtilmasvuodain ja bárustanmunis boahtti lasseallodat.

Huksensajis ii oaččo leat dulvi, njirrama dahje eananfierrama várra. Huksedettiin gáddeguovlluide ja eará vuollegis guovlluide galgá huksenprošeavtta álggaheaddji váldit vuhtii čáhcegierraga allodatmolsašuddamiid doarvái stuorra sihkarvuodain. Viesu allodatdási meroštalladettiin galgá váldit vuhtii maid viesu geavahanulbmila, huksenvuogi ja čázádaga mihtilmasvuodain boahtti lasseallodaga (omd. jienja hoigaseapmi gáddái, čázi bárustanváikkukhus ja dulveguovllut).

Guovlluguovdasaš eallinfápmoguovddáš lea sáhttán meroštallat muhtun gáddeguovlluide ja eará vuollegis guovlluin vuolimus huksenallodagaid. Jos oktii čuođi jagis leahkki dulveallodat (HW/100) ii leat meroštallon, meroštallo vuolimus huksenallodat guđege dáhpáhusa mielde vuhtii váldimiin čázádaga ja dan golganviidodaga mihtilmasvuodaid. Viesu njuoski ráhkadusaid galgá sáhttit sajuštit uhcimustá 0,5 mehtera allelebbui (HW1/100) dulveallodaga ektui almmá ahte dárbbáša nu ollu hábmet huksensaji eanagierraga.

3.6 § Uhcimus mátkegaskkat čáhcerájis ja luonddubirrassa seailuheapmi

Viessoollisvuodaid plánemis ja ollašuhttimis galgá geahččalit seailuhit huksensaji nu luonddudilis go vejolaš. Čázádagas, ádjagis ja uhcit ádjagis galgá guođdit 10 mehtera ja luonddudilis leahkki gáldus 50 mehter mátkegaskii nu luondduviidá ja ruonas viidodaga go vejolaš ja dasa oažžu bidjat dušše smávva huksehusaid (rovvi, rabas dollasajit, kájat ja eará seammasullasaš rusttegat) ja hukset dárbbášlaš

johtingeainnuid. Huksensajis galgá sihkkarastit, ahte gáddeduovdda seailu nu luondduviđa dilis go vejolaš ja eastadit gáttiid erošuvnna lassáneami.

Huksenlobi gáibideaddji viessoollisvuoda mátkegaska gaskačáhceallodaga mielđásaš čáhcerádjái galgá leat uhcimustá 20 mehtera.

4 § VIESSOOLLISVUODA HUKSEN

4.1 § Viessoollisvuoda heiven birrasii

Viessoollisvuoda galgá heivet birastahtti guovllu mihtilmasvuodaide ja almmolaččat čuvvojuvvon huksenvuohkái saji, sturrodaga, hámi, olgomateriálaid, ivnniid, čuovggaid sihke julggabeali oasil. Viessoollisvuoda galgá hábmet biras- ja gávpotgova dáfus harmonalaš oppalašvuoda, mii váldá vuhtii guovllu luonddu-, duovdda- ja historjjálaš árvvuid.

Historjjálaččat mearkkašahtti dahje huksenhistorjjálaččat mávssolaš viesuid divvunbargguin galgá geahččalit seailluhit viesuid álgovuolgalaš arkitektuvrra, detáljaid ja viessoosiid, nugomat earet eará olgouvssaid, lásaid ja ráhppamanahagaid stohpoortnega. Dákkár viesuid nuppástusplánas bivdojuvvo dárbbu mielde áššedovdi cealkámuš.

Huksen ii oaččo duššadit luonddu mearkkašahtti čábbodatárvvuid. Rašes duovddaguovlluin duovdaga dovdomassii nuppástuhtti doaibmabijuid galgá dahkat nu, ahte birastahtti duovddagovva ja biras adnojuvvo árvvus.

4.2 § Viessoollisvuoda sajušteapmi huksensadjái

Viesuid ja huksehusaid galgá sajuštit huksensadjái nu, ahte dat eai dagat mearkkašahtti hehttehusa kránnjái eaige billis birrasa čábbodaga.

Jos sajádat- dahje oppalašlávás ii leat sierra gildojuvvon, de huksehusa ja gáhttosa, man vuodđoviidodat lea vuollel 10 m², oažžu sajuštit huksensajis/ tonttes lávas čujuhuvvon huksenviidodaga olggobeallái. Huksehusa dahje gáhttosa ii goit oaččo sajuštit lávas čujuhuvvon oassái, gosa bohtet sajít šattuid várás, iige lagabui čáhceráji go lávvamearrádusain meroštallo iige nu, ahte spiehkasta buollindorvvolašvuoda guoski gáibádusain gaskkaid ektui. Lassin eatnangeainnu suodjeviidodaga vejolaš ráddjehusaid berre váldit vuhtii. Matge huksehusat eai goit oaččo dagahit hehttehusa gáhta dahje

eará almmolaš viidodaga ortnegis- ja buhtisindoallamii, jođasfierpmádagaide, johtolatstivrenrusttega oainnusvuhtii, oidnosii iige johtolatdorvvolašvuhtii.

Buollindorvvolašvuoda gáibideaddji viesuin ja huksehusain gaska galgá leat uhcimustá njeallje (4) mehtera kránnjá rájás, jos ii sajádatlávás leat mearriduvvon dahje addojuvvon lohpi doaibmat nuppeláhkai. Lassin buollindorvvolašvuoda gáibideaddji viessu dahje huksehus galgá leat kránnjá viesus uhcimustá gávcci (8) mehtera duohken. Lagabui huksedettiin buollima leavvama galgá eastadit nu mo láhka- ja eará mearrádusain meroštallo. Bázahefuolahussii guoski buollindorvvolašvuoda mearrádusat huksenortnega čuoggás 8.4 §.

Suovvasávnni dahje eará buollinváralaš viessoollisvuoda, nugomat gordnegoikadanvisti, ii oaččo sajuštit 16 mehtera lagabui nuppi olbmo oamastan dahje hálddašan eatnama iige 20 mehtera lagabui kránnjá viesu. Lagabui huksedettiin buollima leavvama galgá eastadit nu mo láhka- ja eará mearrádusain meroštallo.

Go guorahallá huksenprošeavtta sajušteami huksensadjái ja huksensaji heivvolašvuoda geavahanulbmila ektui, galgá fuolahit ahte váralaš ávdnasiin šaddi stuorralihkuhisvuodávára caggamii doarvái stuorra suodjegaskkat ollašuvvet.

4.3 § Mátkegaskkat johtolatguovlluide ja geainnuide

Áibba eatnangeainnu lahkossii huksedettiin galgá váldit vuhtii fámus orru lága johtolatteknihkaid ja eatnangeainnuid birra ásahan ráddjehusaid ja mearrádusaid. Viessoollisvuoda galgá sajuštit eatnangeainnu suodjeviidodaga olggobeallái, jos eallinfápmoguovddáš ii leat addán lobi hukset suodjeviidodahkii. Jos Geaidnofuolahuseiseváldi ii leat nuppeláhkai meroštallan, lea eatnangeainnu suodjeviidodat sajádatlávaguovllu olggobealde lagamus vuodjingeidnosa gaskalinnjás:

- priváhtageainnus 12 m
- guovlo- ja lavttageainnus 20 m
- váldo- ja vuodđogeainnus 30 m
- mohtor- ja mohtorjohtolatgeainnus 50 m

4.4 § Viessoollisvuoda allodatdási

Viesu sajádat ja allodatdási galgá heivet birrasa viesuid, eanadaga ja gáhttabajoža allodatdásiide. Viesu, erenomážit ássansajiid ja bargodoaibmasajiid láhttedási galgá

hukset dábálaččat 300 mm birastahtti eanagierraga allelabbui. Eanagiera galgá miehtut geađgejuolggis earrotbeallai uhcimustá 150 mm golmma mehtera mátkkis.

Huksedettiin eahpedássidis huksensadjái viesu galgá sajuštit eanadatdiliid vuhtiiváldimiin nu, ahte eanadaga čuohppamat ja deavdimat guđđojuvvojit minimadássái.

Jos geađgejuolgi dahje terása báhcá eanadaga geažil alladin, galgá dan heivehit birrasii.

Guhte álggaha huksenprošeavtta, galgá álo čielggadit huksensaji vuodđudan- ja vuodđodiliid sihke dearvvasvuhtii čuohcci eará dahkkiid. Viesu vuodđudančiknodaga, vuolimus láhtteráji ja lávttasvuhtii rašes vuolimus allodatdási meroštaladettiin galgá váldit vuhtii uhcimustá dulve- ja bodnečázi allodaga, duolvačáhcebohccfierpmádaga čáhceloktananallodaga sihke vuoduid goikadanvejolašvuoda.

Njoaidoduolvačáhcebohcci duolvačáhcebohccčuoggá dahje duolvačáhcebohccái laktojuvvon rusttega galgá dábálaččat sajuštit čáhceloktananallodaga bajábeallái. Čáhcefuolahuslágádus meroštallá giddodahkii čáhceloktananallodaga.

Viessoollisvuoda allodatdási guoski mearrádusat maid huksenortnega čuoggás 3.5 §.

4.5 § Viesu uhcánaš liigegeavahusat gáhttaviidodahkii

Jos viesu sáhtta sajádatlávvguovllus sajuštit gáhta vuostáš tontte rájá ala, viessu ja dan viessooasit ožžot ollit tontte rájá badjel gáhttaviidodahkii dahje erenomáš siva geažil eará almmolaš viidodahkii ná:

- 1) viesu vuodđoráhkadusat eanagierraga vulobealde 1,5 mehtera čiknodahkii 0,2 mehtera ja vuodđoráhkadusat, mat leat čiekjalabbos, 1,0 mehtera
- 2) gáhttosat, reastalasat, verándat, teknikkalaš rusttegat, máinnustanrusttegat ja eará dan sullasaš viessooasit, mat leat loktošis, 1,0 mehteriin. Almmolaš viesu ja gávpeviesu váldobođáhaga gáhtus sáhtta ollit geahppa johtolaga geidnosii eanetge.
- 3) lássa- ja uksamarkiissat sihke terássaid beaivváš- ja arvesuojit dalle go daid sáhtta bidjat čoahkkái, eanemustá 1,5 mehtera
- 4) olgošeainni lasseisoleren divvunhuksemis, olgoráhppa dahje -gorgnestat eanemustá 0,5 mehtera

- 5) huksejuvvon viesu ođđa ráhpat dahje gorgnestat eanemustá 1,5 mehteriin, jos ođđa ráhpat leat dárbbaslaččat viesu doaimmaid rievdadeami oktavuodas iige ráhpaid sáhte almmá govttohis váttisvuodaid ja goluid hukset tontii.

Liigegeavahus ii oaččo dagahit hehttehusa gáhta dahje eará almmolaš viidodaga ortnegis- ja buhtisindoallamii, jođasfierpmádagaide, johtolatstivrenrusttega oainnusvuhtii, oidnosii iige johtoladdorvvolašvuhtii dahje kránnjái.

Čuoggáin 2) ja 3) meroštallon liigegeavahusain friddja vuolliljohtinallodat galgá leat uhcimustá 3,5 mehtera vázzingeidnosis ja vuodjingeidnosa buohta 4,5 mehtera. Teknihkalaš rusttet ja máinnustanrusttet, mii geaigá seainnis eret eanemustá 0,2 mehtera, oažžu leat vuollelabbos.

Jos ráhkadusat ollet gáhtta- dahje almmolaš viidodahkii, de galgá dasa álo oažžut viidodaga hálddašeaddji lobi. Gáhttočáziidde ii oaččo ođđaviesuin stivret gáhttaviidodahkii.

4.6 § Lávas mearriduvvon huksenviidodaga rájá badjelmannan

Viessu ja viessooasit ožžot ollit sajádatlávas mearriduvvon tontte siskkáldas huksenviidodaga rájá badjel ná:

- 1) Viesu vuodđoráhkadusat ja keallára ráhkadusat eatnangierraga vulobealde dárbbu mielde
- 2) Seaidnemohkit lásain (su. erkkeri), gáhttosat, reastalasat, veránddat, olgofeaskárat, terássat, ráhpat ja eará diensullasaš viessooasit eanemustá 2,0 mehtera, dalle go kránnjávissui báhcá gaska uhcimustá 6 mehtera
- 3) olgoseainni lassesirren, teknihkalaš rusttegat, boarddaceahkit ja eará diensullasaš viessooasit guorahallama mielde

Liigegeavahusat eai oaččo dagahit mearkkašahtti hehttehusa birrasii dahje kránnjáide ja dat galget heivet birrasii. Liigegeavahusain galgá čuovvut buollindorvvolašvuoda guoski mearrádusaid.

4.7 § Energiijagáivvuid ja eanaliggenbiirre huksen

Energiijagáivvo, eanaliggema ja čázadagas váldon lieggasa ávkinatnimis galgá bohcciiin liekkasirdimii geavahuvvon ávnnas leat dakkár, ahte dat ii nuoskkit bodnečáziid ja čázadagaid.

Energijagáivvo ja eanaliggenbiire ii oaččo dagahit hehttehusa birastahtti viesuide, huksehusaide dahje gielddatekniikkii.

Energijagáivvuid uhcimus gaskkat čuožáhagaide, jos gieldda birasgáhttenmearrádusain dahje eará láhkamearrádusain ii nuppeláhkai mearriduvvo:

- huksensaji dahje tontte rájás 7,5 m
- energijagáivvos 15 m
- iežas buhtes- ja duolvačáhcejohtasis 3 m
- gáhta ja eará almmolaš viidodaga rájás 5 m
- kránnjá liggengáivvos/-giettis 15 m
- bovrragáivvos (dállodoalločáhcegáivvo) 40 m
- riekkesgáivvos (dállodoalločáhcegáivvo) 20 m
- viesus 3 m
- nuppiid buhtes- ja duolvačáhcejohtasiin 5 m
- giddodatguovdasaš bázahusčáhcevuogádagas 30 m
- ránes bázahusčáziid buhtistanvuogádagas 20 m
- čáhcefuolahuslágádusa/čáhceossodatgotti dahje oasussearvehápmásaš dállodoalločázi doaimmaheaddji lágádusa čáhceváldinsajis 400 m

Energijja- ja eanaliggengáivvo sajušteapmi lagabui kránnjá rájá dahje čuožáhaga go ovddabealde lea ovdanbukton gáibida kránnjá čálalaš miehtama.

Dállodoalločáhcegáivvo, čáhceváldinsaji dahje bázahusčáhcevuogádaga lagabuiddu huksedettiin galgá sierra čielggadusain dárkilabbot sihkarastit váikkuhusaid čuožáhahkii. Huksensaji siste gaskkain sáhtta spiehkastit čuožáhaga eaiggáda miehtama vuodul, sierra čielggadusa vuodul dahje sierradoaimmabijuin, ovdamearkka dihte dahkamiin vinjuráiggiid.

Eanaliggenbiirre ii oaččo hukset vuollel 1,5 mehtera duohkáii huksensaji rájás. Eanaliggenbiirre ii oaččo bidjat bohcciid ja teknikkalaš fierpmádagaid ala.

Energijja- ja eanaliggengáivvuid guoskevaš mearrádusat lassin huksenortnega čuoggás 7.1 §.

4.8 § Muohta- ja jieknahuksen

Muohta- ja jieknahuksema (iglut, muohtašloahtat, -hoteallat ja eará diekkárat) huksenlohpedárbu gehččojuvvo dáhpáhusa mielde, leago gažaldagas RakL 42 §:s meroštallon viessoollisvuohta.

4.9 § Ealliidsujiid ja -gárddiid sajušteapmi

Vuollel 1,0 ha (10 000 m²) giddodahkii ii oaččo sajuštit ámmátlaš ealáhusbargamii oaivvilduvvon heastastálla, riidenhálla, beanagárddi dahje eará diensullasaš eallisoji dahje ealliide oaivvilduvvon áiddiid.

Ámmátlaš stálladoaibma (omd. heasttat ja ponnit) ja beanagessosiid beanagárdedoaibma gehččojuvvo váldooasis RakL 42 § 1 mom. 8 čuoggá mielde erenomáš doaimma várás huksenvuloš viidodahkan, mii čuohcá dan birastahtti guovlluid geavaheapmái. Doaibmabidju gáibida uhcimustá huksenlobi sajušteami eavttuid guorahallamii. Gažaldatvuloš guovlluid lassin maiddái boazogárddiid huksen sajádatlávaguovlluin lea gildojuvvon, jos guovlu ii namalassii leat čujuhuvvon dán geavahanulbmilii.

Jos gieldda birasgáhttenmearrádusain dahje eará láhkamearrádusain ii nuppeláhkai máinnašuvvo, ámmátlaš ealáhusbargamii boahtti eallisuodjevistiid, – huksehusaid, riidenhállaid, muhkkeskurpmuid ja geasusbeatnagiid olgogárddiid uhcimus gaskkat leat:

- váldoájaroggái 10 mehtera
- ádjagii dahje gálđui 20 mehtera
- dálloalločáhcegeáivvui 30 mehtera
- luonddu dilis leahkki gálđui 50 mehtera
- kránnjá oamastan giddodaga rádjái 75 mehtera
- gaskačáhceallodaga mieldásaš čáhcerádjái 100 mehtera

Jos hálida spiehkastit máinnašuvvon uhcimus gaskkain, berre dasa leat erenomáš sivva ja dan galgá ákkastallat dárkilut čielggadusaiguin ja plánaiguin.

5 § VIESSOOLLISVUOĐA ČUJUHUSMERKEN SIHKE MÁINNUSTAN- JA TEKNIHKALAŠ RUSTTEGAT

5.1 § Viessosaji ja viessoollisvuođa čujuhusmerken

Huksejuvvon viessosaji eaiggát dahje hálddašeaddji galgá giddet viessoseaidnái čielga šlietnju čujuhusnummira čuovggain vilges vuođu ala dakkár báikái, mii oidno gáhtas, eará jođáhagas ja tontte siskkáldas johtolatviidodagas. Dat galgá bures oidnot duogážis ja gierdat molsašuddi dálkkiid. Vejolaš ráhppamanahaga dovddaldaga maid galgá giddet. Nummiriid allodat galgá leat uhcimustá 100 mm. Čujuhusnummir ja vejolaš ráhppamanahaga dovddaldat galget leat biddjon báikái atnuiváldingeahču rádjai.

Dalle go viessu ii ole gáhttii, johtingeidnui dahje tontte siskkáldas johtolatviidodahkii dahje áibba dan lahkossii, galgá čujuhusnummira dahje dan čujuheaddji stivrema sajushit viessosadjái doalvu vuodjingeainnu álgogeahčái. Čujuhusgalba galgá leat guovttebeallásaš, šlietnju ja dan galgá giddet uhcimustá 1,5 mehtera allodahkii eatnangierragis sierra stolpui, mii gierdá molsašuddi dálkkiid. Čujuhusgalbba galgá bidjat geaidnolaktii nu, ahte dat čujuha dan giddodaga guvlui, gosa geaidnolakta doalvu. Nummirgalbbas galgá leat čáhppes nummir šlietnju vilges vuodus, nummirgalbba allodat berre leat uhcimustá 150 mm ja nummiriid allodat uhcimustá 100 mm.

5.2 § Máinnustan- ja teknikalaš rusttegat

Tontii dahje almmolaš viidodahkii boahtti rusttega hápmi, ivnnit ja ráhkadus galget heivet vissui ja birrasii.

Rusttega galgá giddet starga iige dat oaččo headuštit almmolaš viidodaga geavaheami ja ortnegisdoallama. Rusttegiid galgá doallat ortnegis. Biedganan rusttegiid galgá jogo divvut dahje burgit dalán eret.

Máinnustan- ja teknikalaš rusttegiid birra lea mearriduvvon maid huksenortnega čuoggáin 7.1 § ja 7.4 §.

6 § HUKSEMA LOBIVULOŠVUOHTA

Huksenlobi gáibidit huksenlága vuodul (RakL 42 §)
(tulkomat HE 139/2022, HE 101/2024)

Ođđa viesu huksemii dárbbáša huksenlobi, jos dat lea:

- 1) ássanviessu;
 - maddái asttuáigge ássanviessu
- 2) viessu, mii lea sturrodaga beales uhcimustá 30 njealjehasmehtera dahje 120 guđahasmehtera;
- 3) gáhtus, mii lea sturrodaga beales uhcimustá 50 njealjehasmehtera;
- 4) álbmothuksehus, man sáhttet geavahit oktanaga uhcimustá vihtta olbmo earet dáhpháhusráhkkanusa, mii dollojuvvo báikkistis eanemustá guokte mánotbaji;
 - sirddehahtti kioska, geahčahat
- 5) uhcimustá 30 mehtera alla stivli dahje biipu;
 - 30 mehtera alla bieggafápmorusttet
- 6) uhcimustá 2 njealjehasmehtera sturrosaš máinnustanrusttet čuovggain;
- 7) energijagáivvo;
- 8) viidodat, mii huksejuvvo erenomáš doaimma várás ja mii čuohcá dan birastahtti guovlluid geavaheapmái.
 - ruskabáiki, beaivvášpanelagieddi, vurkkodanguovlu, valástallanbáiki nugo omd. golfagieddi (gč. maid huksenortnega čuoggá 4.9 §)

Huksenlohpi dárbbášuvvo maid dakkár divvun- ja nuppástuhttinbargui, man sáhtta buohtastahttit viesu huksemii, sihke viesu viiddideapmái dahje dan geardeviidodahkii rehkenaston saji lasiheapmái. Viesu divvumii huksenlohpi dárbbášuvvo, jos divvun čuočcá mearkkalabbot go uhcánaš doaibmabidjoviidodagas gávnnahuvvon dearvvasvuodahehttehusa caggamii, doaibmabidjoviidodaga guoddi ráhkadus lea vaháguvvan dahje divvundoaimmat sáhttet riseret viesu dearvvaslašvuoda dahje dorvolašvuoda dahje divvumis lea mearkkašahtti váikkuhus gávpotgovvii, duovdagii dahje kulturábái. Huksenlohpi dárbbášuvvo maid divvumii, mii čuočcá viesu mávssolaš mihtilmasvuodaide.

Huksenlohpi dárbbášuvvo álo, jos:

- 1) divvojuvvo dahje rievdaduvvo láva dahje lága vuodul suodjaluvvon dahje historjjálaččat dahje huksendáiddalaččat mávssolaš viessu vugiin, mii čuočcá mearkkašahtti láhkai viesu suodjalanvuloš dahje huksendáiddalaš árvui;
- 2) viesu suodjegeardái (su. vaippa) dahje teknikkalaš vuogádagaide laktáseaddji divvun- dahje nuppástuhttinbargguin sáhtta váikkuhit mearkkašahtti láhkai viesu energiijabeaktivuhtii dahje energiija- ja birasváikkuhusaide viesu oppa geavahanagi áigge;
- 3) rievdaduvvo viesu dahje dan oasi geavahanulbmil dovdomassii.

HE 139/2022 mield huksenlobi dárbbáša maid ee.

Bázahusčáhcevuogádaga ođasmahttin

Viesu juohkin ja ovttastahttin

Gáhttohámi nuppástuhttin huksen

6.1 § Lobivulošvuodas friddjejuvvon huksenprošeavttat ja daidda guoski mearrádusat

RakL 42 § 2 momeanttas meroštallon lobivulošvuodas friddjejuvvon smávva projeavttat leat viesut ja huksendoaibmabijut, mat leat čuovvovaš tabeallas.

Buot RakL 42 §:s oaivvilduvvon viessoprojeavttat ja -ollisvuodát galget goit heivet birrasii, duovdagii sihke gili- ja gávpotgovvii. Viessoprojeakta galgá maid čuovvut dán huksenortnegis addojuvvon eará mearrádusaid, huksenlága sihke eará huksemii guoski láhkamearrádusaid.

Lobivulošvuodas friijan celkon huksenčuozáhagat ja doaimmat

Huksenlobi galgá
ohcat:
Huksenlohpi ii
dárbbášuvvo:

RL

--

Huksenlohpi dárbbášuvvo, jus logahallamis almmuhuvvon viidodagat mannet badjel dahje eavttut eai muđui dieva

¹ Maiddái gáddesajádatlávva ja gáddelávat

² Lohpevulošvuodas friijadahttin ii sihko eret vejolaš spiehkaseami gáddeviidodaga plánendárbbus (AkL 72 §)

³ Suodjaluvvon, historjjálaččat dahje huksendáiddalaččat dehálaš visti, šillju dahje dehálaš kulturbiras

⁴ Luonddusuodjalanlága vuodul lágain dahje ásašusain vuodđuduvvon luonddugáhttenguovllut ja meahcceguovlolágain vuodđuduvvon meahcceguovloguovllut ja priváhta Suoma birasguovddáža materiálad suodjalanguovllut

⁵ Maiddái oppalašlávvguovllut

Huksenprošeakta:	Prošeavtta guovlu						
	Sajádatlávva ¹	Plánendárbboguvlu (AkL 16 §)	Gáddeavádat ²	Suodjaluvvon guovllut ³	Luonddugáhttenguovlu ⁴	I- dahje II-luohká bodnečáhceguovlu	Eará guovlu ⁵

Áiddit ja doarjjamuvrrat, gč. lassin čuoggá 6.2 §

Allodat vuollel 4,0 m	--	--	--	RL	--	--	--
Allodat badjel 4,0 m	RL	RL	--	RL	--	--	--
Tontte rájá alde ja allodat badjel 2,4m	RL	RL	--	RL	--	--	--

Beaivvášelrávdnjevuogádagat, gč. lassin čuoggá 6.3 §

Sierra dahje huksenbáikki oktavuođas vuogádaga viidodat vuollel 50 m ²	--	--	--	RL	--	--	--
Sierra dahje huksenbáikki oktavuođas vuogádaga viidodat 50-200 m ²	RL	RL	RL	RL	RL	--	--

Vistti olggoseainnis, vuogádaga viidodat vuollel 100 m2 ja beaktu vuollel 50 kVA	--	--	--	RL	--	--	--
Vistti olggoseainnis, vuogádaga viidodat 100-400 m2	RL	RL	RL	RL	RL	--	--
Teknikkalaš rusttegat, gč. lassin čuoggá 6.4 §							
Teknikkalaš rusttegat, áibmoliggenpumpat jed. rusttegat, mat biddjojtt olgoseaidnái	--	--	--	RL	--	--	--
Bázahusčáhcevuogádatt, gč. lassin čuoggá 6.5 §							
Ođđa bázahusčáhcevuogádatt, boares vuogádaga saneren dahje divvun	RL	RL	RL	RL	RL	RL	RL
Bázahusčáhcevuogádatt, ng. ránes bázahusčázit	RL	RL	RL	RL	RL	RL	RL
Bázahusčáhcevuogádatt, ng. guddojuvvon čáhci	--	--	--	--	--	--	--
Vistti laktin čáhce- ja bázahusfuolahusas vástideaddji lágádusa dahje bázahusčáhceosusg otti fierpmádahkii	--	--	--	--	--	--	--
Rukkut ja bárrobuođut, gč. lassin čuoggá 6.6 §							
Viidodat vuollel 50 m2	--	--	--	RL	--	--	--
Šaddovisttit ja šaddotunneallat, gč. lassin čuoggá 6.7 §							
Viidodat vuollel 50 m2	--	--	--	RL	--	--	--

Huksenprošeakt a:	Prošeavtta guovlu						
	<i>Sajádatl ávva¹</i>	<i>Plánen - dárbog uovlu (AkL 16 §)</i>	<i>Gáddeá vádat²</i>	<i>Suodjal uvvon guovllut³</i>	<i>Luonddugáhtt enguovlu⁴</i>	<i>I- dahje II- luohká bodnečáh ceguovlu</i>	<i>Eará guovlu⁵</i>
Sillot, muhkkerájut ja vurkentánkkat, gč. lassin čuoggá 6.8 §							
Geassu 50-100 m ³ ja allodat vuollel 10 m, eatnan alde	RL	RL	RL	RL	RL	RL	--
Rusttet man sáhtta lihkahit, gč. lassin čuoggá 6.9 §							
Viidodat vuollel 30 m ²	--	--	--	RL	--	--	--
Balkonja- ja terássalásaid bidjan, gč. lassin čuoggá 6.10 §							
Seaidneviidodagas unnimustá 50 % sáhtta rahpat	--	--	--	RL	--	--	--
Dollasajit ja suovvabohccit, gč. lassin čuoggá 6.11 §							
Ássanvisti, ođđa dollasadji dahje suovvabohcci	RL	RL	RL	RL	RL	RL	RL
Dállodoallovisti, ođđa dollasadji dahje suovvabohcci	--	--	--	RL	--	--	--
Divvun- ja rievadanbarggut ja olgoseainni rievdadeamit, gč. lassin čuoggá 6.12 §							
Ássanlanjadaga ovttastahttin dahje juohkin	RL	RL	RL	RL	RL	RL	RL
Mohtorjohtolagaid suoji husken ássanvistti oktavuhtii	RL	RL	RL	RL	RL	RL	RL
Olgoseainni ivnni, materiála dahje bajildusmateriála rievdadeapmi	--	--	--	RL	--	--	--
Ássanvistti dahje badjel 30 m ² dállodoallovistti roavi hámi rievdadeapmi	RL	RL	RL	RL	RL	RL	RL

Dállodoallovistti roavi hámi rievdadeapmi, vistti viidodat vuollel 30 m2	--	--	--	RL	--	--	--
Čuoiganheaissat							
Odđa čuoiganheaisa	RL	RL	RL	RL	RL	RL	RL
Heaissa buhtten seammalágan heaissain	--	--	--	RL	RL	RL	--

6.2 § Áiddit ja doarjjamuvrrat ja gilvimat

Tontte ráji áiddiin dahje doarjjamuvrrain oaivvilduvvo áidi dahje doarjjamuvra, mii lea vuollel 1 mehtera áiddis.

Almmolašmearrádusat

Tontte dahje eará almmolaš guovllu vuostásaš rádjái ja ollásit iežas tontte beallai sáhtta gilvit miesttagiid dahje hukset giddat áiddi dahje doarjjamuvrra lávvamearrádusaid mielde.

Áidi ja doarjjamuvra galget materiála, allodaga, hámi ja ivnni dáfus heivet birrasii. Áidi ja doarjjamuvra eai oaččo hehttet johtolaga, eastit oaidnima gáhta dahje geainnu ala eaige hehttet gáhta ordnen- ja čorgenbargguid. Áiddi ja doarjjamuvrra galgá sáhttit fuolahit tontte iežas bealde ja dat galget leat dárbbášlaš struktuvrraiguin ollásit tontte iežas bealde.

Boazo- ja fuođđoáiddiid huksemis galgá álo soahpat eanaeaiggádiiguin/ - hálddašeaddjiiguin. Beatnatgárdit ja -hehket galget leat kránnjá rájás seamma guhkkin go áidi lea allat.

Muoraid, áiddiid dahje doarjjamuvrraid ii oaččo gilvit dahje hukset teknikalaš fierpmádagaid ala.

6.3 § Beaivváššleađgavuogádagat

Almmolašmearrádusat

Beaivváššleađgavuogádagat (beaivvášpanelat ja earát) galget heivet huksenbáikái nu, ahte dat eai heajosmahte mearkkašahtti láhkai giligova dahje duovdaga. Suodjaluvvon báikkiin ja gáddeguovlluin beaivvášpanela olggoš ii oaččo speadjalastit nu ahte dat headušta birrasa. Beaivváššleađgavuogádagaid bidjamiin ii oaččo dagahit suodjalanguovlluid árvvuid mearkkašahtti hedjoneami.

Beaivváššleađgavuogádagaid huksemis galgá čuovvut lávvamearrádusaid ja geavahan- ja buollindorvvolašvuodá mearrádusaid.

6.4 § Teknikkalaš rusttegat

Almmolašmearrádusat

Teknikkalaš rusttegat, áibmoliekkaspumppat ja eará sullasaččaid galgá bidjat sadjái nu, ahte dat eai mearkašahtti láhkai heajosmahte giligova dahje duovdaga.

6.5 § Bázahusčáhcevuogádagat

Almmolašmearrádusat

Bázahusčáhcevuogádagaid huksemis galgá čuovvut gieldda birasgáhttenjuolggadusaid, birasgáhttenlága ja stáhtaráđi ásausa dálloallobázahusčáziid gieđahallamis guovlluin, mat leat bázahusčáhcefierpmádagaid olggobealde.

Bázahusčáhcevuogádagaid galgá bidjat nu ahte dulvečáhci (HW 1/100) ii beasa doidit buhtiskeahces čáziid bázahusčáziid gieđahallanvuogádagas.

Guoddinčáziide gulli bassaladdančáziid gálga njamihit eananvuđđui unnimusat 10 m gaskkain čázádaga gáddelinnjás.

6.6 § Kájat ja bárroboadut

Kája galgá heivet huksenbáikái nu, ahte dat ii heajosmahte mearkašahtti láhkai giligova dahje duovdaga. Kája guhkkodat oázžu leat eanemusat goalmádasa čázádaga govdodagas. Kája sadjái bidjamii galgá leat čáhceguovllu hálddašeaddji lohpi.

Stuorát kája huksen, čáhceguovllus roggan, čáhcádaga vuolil roggan ja eananávdnasa váldit čázádaga vuolde sáhtta eaktudit čáhcelága mieldásaš lobi. Doaibmabijus galgá bivdit cealkámuša lohpedárbbu árvvoštallamis Lohpe- ja bearráigeahččodoaimmahagas. Cealkámuša galgá laktit huksenlohpeohcamuša mielddusin.

Kája, mii lea stuorát go dábálaččat, sáhtta dárbbasit lobi čáhcelága mielde. Doibmii galgá bivdit cealkámuša lobidárbbu árvvoštallamis Lohpe- ja bearráigeahččodoaimmahagas (Lupa- ja valvontavirasto), ja dan galgá laktit huksenlohpeohcamuššii mielddusin.

Bárroboađuin ja čáhceguovllu deavdimiid dahje eará sullasaš doaimmaid buohta galgá álo čielggadit čáhcelága lobidárbbu Lohpe- ja bearráigeahččodoaimmahagas (Lupa- ja valvontavirasto).

6.7 § Gilvvavisttit ja šaddotunnelat

Gilvvavisti, mii lea gilvvageavahusas ja šaddotunnel galgá heivet huksenbáikái nu, ahte dat ii heajosmahte mearkkašahtti láhkai giligova dahje duovdaga. Gilvvavisttiid ja šaddotunneliid huksemis galgá čuovvut buollindorvvolašvuoda mearrádusaid.

6.8 § Sillot, muhkkerájut ja vurkentánkkat

Almmolašmearrádusat

Siloid, muhkkerájuid ja vurkentánkkaid huksemis galgá čuovvut gieldda birasgáhttenmearrádusaid ja buollindorvvolašvuoda mearrádusaid. Siillo, muhkkerádju ja vurkentánka galgá heivet huksenbáikái nu, ahte dat ii heajosmahte mearkkašahtti láhkai giligova dahje duovdaga.

Buot muhkkerájut ja eará muhkiid rádjamiid oavvilduvvon huksenčuozáhagaid (eatnan alde ja vuolde) galgá suddjet dahje gokčat. Ráhkadusat galget leat čáhcejeahkkat.

6.9 § Rusttegat, maid sáhtta sirddašit

Lobivulošvuodas leat friddjejuvvon dakkár dábálaš rusttega huksenbáikkis ceggen, mii lea oavvilduvvon iežas vánddardan- ja virkkosmanatnui ja man sáhtta sirddašit go

- rusttet, man sáhtta sirddašit, lea dan meare guhkin eará huksenčuozáhagain ja kránnjá rájás, ahte buollindorvvolašvuoda mearrádusat ollašuvvet.
- rusttet, man sáhtta sirddašit, lea unnimusat 4 mehtera allat ja dan viidodat lea vuollel 30 m²
- dollojuvvo báikkis eanemusat 12 mb

6.10 § Balkonja- ja terássalásat

Balkonja- ja terássalásaid buohta galgá čuovvut geavahan- ja buollindorvolašvuođa mearrádusaid ja várregeainnu galgá ollašuhttit mearrádusaid mielde. Bálkonja- ja terássalásaid galgá ollašuhttit nu, ahte dat eai heajosmahte mearkkašahtti láhkai giligova dahje duovdaga.

6.11 § Dollasajit ja suovvabohccit

Lobivulošvuođas leat friddjejuvvon dálloallovisti ođđa suovvabohcci dahje dollasadi ja ássanvistiin sullasaš suovvabohcci dahje dollasadi sadii bidjan seammalahkai go ovddit lea biddjon.

Suodjaluvvon vistit ja guovllut

Lobivulošvuođas friddjen ii guoskka suodjaluvvon visttiid, šiljuid ja guovlluid, maid guoská guovlosuodjalanmerken.

6.12 § Divvun- ja rievddanbarggut ja julggabeali nuppástuhttimat

Julggabeali nuppástuhttimis galgá čuovvut lávvamearrádusaid ja guovllu huksenvuohkerávvagiid. Divvun- ja rievddanbarggut ja julggabeali nuppástusat eai oaččo heajosmahttit mearkkašahtti láhkai giligova dahje duovdaga. Divvun- ja nuppástuhttinbargguid galgá ollašuhttit buollindorvolašvuođa mearrádusaid mielde.

7 § Huksen sierraguovlluide

7.1 § Huksen bodnečáhceguovllus

Bodnečázi suodjaleapmái ja bajosčázi billašuvvama dustemii galgá erenomážit giddet fuomášumi bodnečáhceguovllus ja čázehákančázadagaid golanguovlluin go bargá huksenbargguid. Bodnečáhceguovlluin buot doaimmaid ráddjejit gustojeaddji čáhceláhka ja birasgáhttenlága bodnečázi bilidangiiddus (ympäristönsuojelulaki 17 §)

Eatnama goaivvodettiin bodnečázi bajimuš gierraga ja eanangierraga gaskii galgá guođdit doarvái suodjegearddi ja deavddedettiin deavddaávdnasat galget leat buhtes eanaávdnasat, mat heivejit deavddan. Suodjegearddi assodaga

meroštallan galgá vuodđuduvvat dieđuide guovllu bodnečáhcediliin ja deavddaávdnasiid buhtisvuodá galgá sáhttit duođaštit.

Huksema bodnečáhceguvlui plánedettiin galgá dutkat huksema váikkuhusaid bodnečázi kvalitehtii, allodahkii ja golgamii. Go ohcá huksenlága mielde lobi I- dahje II-luohká bodnečáhceguvlui, huksengohcineiseváldi sáhtta dárbbu mielde gáibidit huksenprošektii álgis čielggadeami das, ahte suodjegearddit leat doarvái ja deavddaeana buhtis ja maiddái bodnečázi hálddašanplána gávdno.

Huksen klassifiserejuvvon bodnečáhceguovlluin, doaibma, mii bilida bodnečázi ja bodnečázi bissovaš vuolideapmi, sáhtta eaktudit lobi čáhcelága vuodul. Lobidárbbu árvvoštallamis galgá leat oktavuodas Lohpe- ja bearráigeahččodoaimmahakii (Lupa- ja valvontavirasto).

Eanaliggengáivvo (energijagáivvo) bidjan bodnečáhceguvlui sáhtta eaktudit lobi čáhcelága vuodul. Go pláne eanaliggengáivvo bodnečáhceguvlui, doaimmas galgá bivdit cealkámuša lobidárbbu árvvoštallamis Lohpe- ja bearráigeahččodoaimmahagas (Lupa- ja valvontavirasto), ja dan galgá laktit huksenlohpeohcamuššii mielddusin.

7.2 § Billašuvvan eanavuoddu

Jus huksenbáikki eanavuoddu lea billašuvvan dahje eahpidit dan billašuvvan, eanavuoddu galgá dutkat. Dutkamušas galgá doaimmahit čielggadeami huksenlobi ozadettiin jus huksengohcineiseváldi dan gáibida. Dan lassin dárbbu mielde galgá doaimmahit čielggadeami daid doaibmabijuin, mat dárbbášuvvojit billašuvvama eastadeapmin.

Huksenprošeavtta álggaheaddji galgá almmuhit billašuvvan eanavuodus dahje eahpádusas ja dan buhtisteamis birasgáhtteneiseváldái ja stáhta gohcineiseváldái. Billašuvvan eanavuoddu galgá buhtistit nu ahte dat heive huksemii dahje váldit eret ovdal go huksen álggahuvvo.

7.3 § Eará vahátlaš ovttagat eanavuodus

Vuollevuodđoráhkadusaid galgá plánet ja hukset ráhkaduslaš lavttaid buohta nu divttisin, ahte vejolaš eanavuoddu radon ii beasa ássan- ja bargansajiide. Huksengohcineiseváldi sáhtta gáibidit ovdanbuktit sierraplánas ráhkaduslaš, tehnikkalaš ja áibmomolsuma čovdosiid, maiguin fuolahuvvo ahte daid huksehusaid, mat leat ođđasat ja mat vuodđodivoduvvojit, sisa eai beasa radon ja eará eanavuoddu vahátlaš ovttagat.

Jus huksema plánema dahje huksenbarggu áigge fuomášuvvojit spiehkastahtti stuorra mearri vahátlaš ovtastusat (omd. radon ja arsena), galgá das dakkaviđe almmuhit gieldda huksengohcineiseváldái.

7.4 § Rávdnjelinnjât, elejohtasat sihke almmolaš čáhcejodas- ja duolvačáhcebohccelinnjât

Huksehusa uhcimugaskkat šleadgajohtasiin (áibmojohtasat) ja transformáhtorbáikkiin jus juogadanfierpmádaga hálddašeaddji ii leat eará mearridan:

- pienjännitejohto < 400 V: 2 mehtera laskkodásis ja bajábealde 2,5 mehtera
- keskijännitejohto < 45 kV: 5,5 mehtera
- muuntamo: 8 metriä
- pylväsmuuntamo: 15 metriä

Jus om. uhcimugaskkain spiehkcasit, juohkinfierpmádaga hálddašeaddji galgá dasa miehtat.

Vuodđofierpmi fápmojodasguovllus ráddjehusat ja uhcimugaskkaid galgá čielggadit fierbmeeaggádiin. Fápmojodasguovllus dahje dan lahkosis sajáiduvvi huksemis galgá ohcat fierpmehálddašeaddjis rasttildancealkámuša, man galgá laktit huksenlohpeohcamuša mildosiin.

Huksehusa gaska almmolaš eanakábelii galgá leat unnimusat 4 mehtera.

Huksehusa gaska almmolaš buhtesčáhce- ja duolvačáhcefierpmádagas galgá leat unnimusat 4 mehtera.

Doaimmadettiin lahka dovddus giddes dološmuitobázahusa, galgá fitnu álggaheaddji leat oktavuodas guovllu ovddasvástádusmuseai plánas ovdalgo álggaha doaibmabijuid. Jus doaibmabijuid oktavuodas bohtet ovdan ovdalaččas dovdamiehtun giddes dološmuitobázahusas, galgá barggu dakkaviđe gaskkalduhttit ja galgá váldit vuhtii guovllu ovddasvástádusmuseai joatkkadoaibmabijuid birra. Áiggedásis leahkki diehtu dovddus arkeologalaš čuožáhagain lea gávdnomis Museadoaimmahaga bajásdoallamis dološmuitobázahusregisteris.

8 § ŠILJU HUKSEN

8.1 § Viesu allodatdássi, šilljobirrasa plánen ja huksen

Šilju plánedettiin ja huksedettiin galgá fuolahit das, ahte das šaddá tontte dahje huksensaji geavahanulbmila eaktudan vugiin geavahangelbbolaš, dearvvaslaš, dorvvolaš ja guoibmái.

Šilju allodatstašuvdna galgá heivet dálá ja plánejuvvon birrasa allodatstašuvnnaide nu, ahte dat heive lunddolaččat kránnjá, gáhta ja eará lagaš guovlluid allodatstašuvdnii. Huksenlohpesárgosiin galgá doarvái dárkilit oidnot huksenbáikki ja birrasa dálá ja plánejuvvon allodagat (ee. eanangierraga allodagat, aládas- ja gáhttaallodagat).

Jus šilju eatnama galgá dásset, dan galgá ovddemužžan dahkat bánkkaid ráhkademiin ja sekundára vuohkin geavahit doarjjamuvrraid. Bánkkaid ii oaččo hukset tontte rájá alde ceakkut go (1:3) Bánkkaid galgá heivehit birrasii omd. gilvimiiguin.

Šilju gilvimis galgá geavahit luonddušattuid. Vierisšlájaid ii oaččo gilvit.

8.2 § Johtolatordnedeamit ja fievrolavttat

Huksenbáikki fievrojohtolagaid ja čađamanahagaid galgá plánat ja ollašuhttit nu, ahte dat eai dagat vára dahje hehte ássiid, birrasa dahje almmolaš johtolaga. Fievrolavttas galgá oaidnit doarvái bures goappatge guvlui. Almmolaš eatnangeidnui laktáseapmái sajádatlávvguovllu olggobealde eaktuda geaidnohálddašaneiseválddi lobi.

Sajādatlávvguovllus tontii oažžu hukset ovttá gáhttii dahje geidnui manni fievrolavtta. Erenomáš sivas huksengohcineiseváldi sáhtta suovvat hukset eanet go ovttá fievrolavtta, jus dat lea ákkastallojuvvon tontte geavaheami geažil. Ássarviessosajiin fievrolavtta govdodat oažžu leat eanemusat 6 mehtera ja eará guovlluin eanemusat 10 mehtera. Lavtta guhkkodatviñkil ii oaččo leat eanet go 1:10. Lávttá galgá nannet unnimusat rumbbubohcciiin, man čađamihttu lea 300 mm. Jus dáin spiehkkašit, galgá áššái oažžut dan eiseválddi lobi, guhte vástida gáhttaguovlluin.

8.3 § Gádjungeainnut

Heahtefievrrut galget beassat doarvái lahka dálu ja uskkádagaid.

Huksenbáikkiin, main lea gádjungeaidnu, galgá bidjat dárbbášlaš meari oahpistangalbbaid, mas čielgá gádjungeainnu sajádat, boarddalanjat, gáhttačujuhusat, šilljogeainnut, "leat dás -báiki" sihke vuodjinluottat, mat heivejit gádjunfievrruide. Lassin vuodjinluottaid vejolaš deaddoráddjehusaid galgá merket. Oahpistangalbbat biddjojit parkerenbáikái dahje sisaboahtingeainnuid lahkosi.

Gádjungeainnu mihtuin ja ollašuttimis galgá leat oktavuodas báikkálaš gádjuneiseváldái.

8.4 § Bázahusfuolahus

Huksenbáikkis galgá leat doarvái sadji bázahusfuolahusa ordnemii. Bázahusfuolahusa huksemis galgá váldit vuhtii gieldda bázahusfuolahusmearrádusaid ja stáhtaráđi ásašusa bázahusain (978/2021, 10 § Játteen keräys).

Čoagginrusttegiid, ruskasujiid ja -gárdiid ja komposttaid ii oaččo bidjat fievrolavtta oaidninguvlui.

Čoagginrusttegiid, ruskasujiid, -lihtiid ja -gárdiid saji válljemis galgá váldit vuhtii buollindorvvolašvuoda ja doallat vuolábeale unnimusgaskkaid huksehusaide:

- Ovttaskas < 600 l lihtit ja ja čiekŋalisčoagginlihtit: 4 mehtera
- Vuollel 1,5 mehtera govdoaš ja allosaš buolli materiálas ráhkaduvvon ráhkkanusat ja gálvvut: 4 mehtera
- Mángga ruskalihti ráiddut: 6 mehtera
- Vuollel 4 mehtera govdoaš ja allosaš buolli materiálas ráhkaduvvon ráhkkanusat ja gálvvut: 6 mehtera
- Ovddabeale stuorát huksehusat ja ruskasuojit: 8 mehtera

Jus hukse lagabui, galgá váldit vuhtii buollindorvvolašvuoda mearrádusaid.

8.5 § Tontte muohttagat

Tonttes galgá gávdnot doarvái sadji gosa muohttaga sáhtta vurket. Muohttagiid vurken ii oaččo hehttet oaidnima fievrolavttaid buohta.

8.6 § Stulčečázit ja vuoduid goikadančázit

Stulčečáziid ja vuoduid goikadančáziid galgá stivret stulčečáhcefierpmádahkii, jus guovllus lea dakkár. Stulčečáziid ja vuoduid goikadančáziid galgá stivret eret huksehusaid lahkosiin ja njamihit váldooasi huksenbáikkis, jus huksenbáikkis ii leat

stulčečáhcefierpmádat. Stulčečáziid ja vuoduid goikadančáziid ii oaččo stivret bázahusčáhcebohcciide.

Huksengohcineiseváldi sáhtta dárbbu mielde gáibidit huksenprošeavtta álggaheaddjis čielggadeami stulčečáziid ja vuoduid goikadanvuogádagas ja eananvuodu njamihanvejolašvuodain.

9 § VIESU DAHJE DAN OASI BURGIN

9.1 § Čielggadangáibádusat

Huksengohcineiseváldi sáhtta gieđahaladettiinis huksenlohpeohcamuša, mii sisttisdoallá burgima, dahje sierra burginlohpeohcamuša, gáibidit, ahte ohcci doaimmaha doarvái viiddes ja dohkálaš čielggadeami huksehusa ja dan sisosiid historjjálaš dahje huksendáiddálaš árvvus.

Burgimis ja bázahusaid gieđahallamis galgá dárbbu mielde bivdit gieldda birasgáhtteneiseválddi cealkámuša.

9.2 § Burgin

Burgimis eai oaččo šaddat badjelmearálaš šlápma-, gavja- dahje eará sullasaš váikkuhusat birrasii. Burgimis galgá dan lassin čuovvut gieldda birasgáhtten- ja bázahusfuolahusmearrádusaid.

Jus ođđa huksehusa huksen ii álggahuvvo dalán huksehusa dahje dan oasi burgima maŋŋá, de huksenbáikkis galgá čorget huksenbázahusaid, -materiálaid ja bargogálvvuid.

10 § ALMMOLAŠ GUOVLLUT, PÁRKAT, EARÁ VIRKKOSMAHTTINGUOVLLUT, TOARGGAT SIHKE SULLASAŠ JOHTOLATGUOVLLUT

Párkkaide, toarggaide ja eará sullasaš virkkosmanguovlluide, maidda áigot hukset dáluid, ráhkkanusaid, lágádusaid ja eará huksehusaid julggabeliid, párkamanahagaid ja rabas báikkiid bajildusávdnasat ja štulčečáziid hálddašanvuogádagat galget heivet guđege párkka dahje eará virkkosmanguovllu duovdagii.

Toarggaide, párka- ja virkkosmanguovlluide huksehusaid galgá figgat bidjat nu, ahte dat eai hehtte guovlluid geavaheami, duovdagiid ja ortnegisdoallama dahje daid fidnema.

Almmolaš kájat, bárrobuođut ja eará sullasaš ráhkkanusat galget heivet guđege guovllu birrasii ja gáddeduovdagii.

11 § ORDNEDEAMIT HUKSENBARGGU ÁIGGE

11.1 § Doaibmabijut huksensajis huksenbarggu áigge sihke bargoguovllu bázahusfuolahus

Bargoguovllu galgá ráddjet birrasis dorvvolaš ja ulbmillaš vugiin, dárbbu mielde áiddiin ja eará vugiiguin. Huksengohcineiseváldi sáhtta mearridit áidut bargoguovllu dahje eará doaimmaid dustet huksenbarggu hehttehusaid.

Huksenguovlu galgá leat buorre ortnegis ja čorgat. Huksenbarggu áigásaš gálvvuid ja rájuid galgá bidjat huksenbáikái nu, ahte dat eai hehtte badjelmearálaččat kránnjá giddodaga geavaheami dahje almmolaš guovlluid.

Barggu gárvvásmuvvama maŋŋá gaskaboddosaš bargohuksehusaid, áiddiid ja sullasaš huksenbarggu áigásaš rusttegiid galgá váldit eret farggamusat ja bargoguovllu ja birrasa galgá čorget.

11.2 § Huksenprošeavtta birra dieđiheapmi

Huksenprošektii álgi galgá almmuhit huksemis nu ahte cegge huksenbáikái doarvái stuorra huksenbáikedávvala dahje –šiltta, jus huksemis šaddá bistevaš ja čuožžovaš nuppástus birrasis.

Huksenbáiketávvalis dahje –šilttas galget boahtit ovdan unnimusat huksehusa dahje čuožáhaga geavahanulbmil ja viidodat, čuožáhaga gárvánanáigi ja huksenbarggu ovddasteaddji oktavuohtheadieđut.

12 § Huksenortnega fápmuiboahtin

Dát huksenortnet boahdá fápmui 01.01.2027.

Huksenortnet mearriduvvo boahtit fápmui nuppástusohcamis fuolakeahtta.

Dáinna huksenortnegiin gomihit Ohcejoga váldostivrra 24.5.2010 § 23 dohkkehan ja 31.10.2013 fápmui boah tán huksenortnega.